

Nro. 38.

A' FELS. CSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken November 7-ik napján
1806-ik éltendőben.

B é t s.

Berlinből már érkezett ide egy Frantzia Kurir az itt lévő Fr. Követhez *Rocheaucaldhoz*: hasonlóképpen Császár ő F. géhez is egy más Fr. személy. — A' Szakszonia felé menő posta útaknak mostani zürzavaros állapotjok miatt nagy bajok van kereskedőinknek; nem tudják miként küldhessék leveleiket bátorsággal. Némellyek azt a' módot vették-fel, hogy két útakon is küldik ugyan azon helyre leveleiket, remélvén, hogy ha egygyiken eltéved is, a' másikon kézhez menyen.

A' hadi theatromról affelől várja most az újságkivánó közönség mindenek felett a' bizonyos hirt, hogy az Orosz seregeknek a' Prusszusok.

kal való öszszetsatolódások miben van; hogy fogabból valami lenni, vagy mártalám meg is van?

A' néhány felől érkezett hitelesebb tudósítások szerént, az Oktober 14. 15. és 17-dikén megverett, és elszélesztetett Prusszus csoportok magokat, ismét öszsze szedvén, a' tartalék sereggel és a' Generális 's Státusminister Gróf *Schulenburg* vezérlése alatt Berlinből kiment Regementekkel, *Cüstrin* vára mellett és az *Odera* vize mentiben egygyesültek, és állapodtak meg. Még valami 100 ezer emberre teszik a' számokat. A' fő vezérek Hertzeg *Hohenlohe Ingelfingen*. A' Király *Cüstrin*ből *Königsbergbe* vette útját.

Napoleon Császár a' Berlin mellett lévő *Charlottenburgi* Kir. Kastélynak abban a' részében van szálláson, a' melyben a' nagy *Fridrich* szokott vólt lakni annak idejében.

Azt mondják, hogy annak a' Rénusi Szövetségesekből álló seregnak, a' melly a' Princz *Jermos* vezérlése alatt *Dresda* tájján maradott, *Sléziai Armadia* nevezet adatott.

Felséges Urunk azt adatta egy közelébről kihirdettetett Pátense által tudtára a' közönségnek, hogy mivel az a' vigasztaló reménsége ő Felségének, hogy az illy sok áldozatokkal szerzetett békességnek nem soká a' közönséges békesség is nyomába következni, és ő F. gének a' köz jóra intézett czélozásaiban és törekedéseiben könnyebbségül fogna lenni, nem telyesedett bé, minthogy az ólta az ő F. ge birodalmának határai mellett számos idegen seregek öszsze gyülekezvén a' hadakozást ismét elkezdették, a' melly miatt nem lehetne ellátni, hogy az Europai közönséges békesség mikor ál-

ittódhatik helyre: ezen környülállásokra nézve állhatatosan meghatározta ő F. ge hogy a' hadakozó Hatalmasságok között leg szorossabb *neutralisságot* tartson; hűséges alattvalóit a' hadakozás inségeitől megoltalmazza, nékiek a' békességet megtartsa. Minthogy pedig ezen neutralisságnak bátorságos karba való helyheztetése azt kívánja, hogy ő F. ge a' határszéleken nagy számú sereget gyűjtsön össze, a' melly rendkívül való költségek nélkül meg nem eshetik 's a' közönséges jövedelemből ki nem telik: olyan rendelést méltóztatott ő F. ge hűséges alattvalóinak megkiméltetésekre való tekintetből tétetni, hogy minden 1000 forintra telő vagy azt fellyül haladó ingó és ingatlan örökös vagyonról való, *fél per Cent* rendkívül való adó fordittassék ezen újj költégnek pótolására.

M a g y a r O r s z á g.

Györből írják, hogy ezen folyó November első napján, Méltóságos *Vilt József* Györi Püspök ő Nagysága, Szombathelyi Püspök *Somogyi Leopold* Eö Méltóságát Püspökké szentelte fel. — Ugyan onnan írják; hogy Méltos. *Vilt József* Püspök Urnak Györi Püspökségbe való bé iktatása, a' mult October 21-ik napján ott fényes pompával ment végbe, a' melly alkalmatossággal mind a' Tekint. Nemes Vármegyének Réndjei; mind a' Polgarságnak katona formaruhába öltözött századai mind az akkor Györött lévő Nemes Duka Regementjének katonái parádeban ki álván, a' Méltos. Püspök Urat a' sok Püspökségekből egybe gyülekezett Papi Rendekkel a' fő Templomba kísérték, a' hol a' Püspök Ur egy fontos beszéddel kezdette Fő Papi hivatalját, az

után Püspöki áldást adott minden jelen lévőkre. Az ebéd mind a' Püspöki palotában, mind a' Kanonok Uraknál adatott számos vendégeknak.

Német Ország,

Braunschweighból Oktob. 21-kén. A' mi kedves Hertzegünk ma haza érkezék gyalog kotsiban. A' két szemei, a' mellyeket a' golyobis megsértett, bé vannak dagadva, hanem az egygyiknek megtartathatásához reménségek van az Orvosoknak.

Mündenből Oktober' 20-kán. A' *Helwig* Pruszsus Huszái Regimentje az *Erfurtban* fogságra esett sereget, annak *Frankfurt* felé való szállittatásaközben megszabadította, 's az azt kísérő *Frantzia* csoportot rész szerént özsze vagdalta rész szerént el fogta. Az elszabadúlt Pruszsusok száma 6 vagy 7 ezerre telik.

Hámburgból October' 22-kén. A' 14-dik Oktobéri nevezetes tsata alatt *Jenánál* egy *Swéd* Stáb-tiszt is jelen lévén, a' tsata, mezejéről egyenesen útnak indúlt, hogy az irtóztató történetről Királyának sietve hírt vigyen. A' Schwéd csoportok, a' mellyek mind ez ideig a' *Lauenburgi* falúkon tsendesen kvártélyoztak a' Felső Szaksoniában folyó véres ütközetekről tudósittatván, azonnal özsze gyülekeztek az *Albis* mejjékire, hogy ha a' segítség kivánni találja ezen víz megett magokat védelmezhessék. Minden Schwédekhez, a' kik eddig Fr. országban tartózkodtak, rendelés érkezett Országlószékektől, hogy Fr. országot haladék nélkül hagygyák oda. a' ki ezen rendelésnek nem engedelmeskedik, el veszi hazafiui jussát. — A' Pruszsus Király és *Napoleon* Császár között

még semmi féle fegyvernyugvás nintsen, és a' viaskodás divatjában foly. Már az úgy nevezett Eszaki ármádia is előre kezdett nyomúlni Wéseltől a' Westfaliai vidékekre a' Hollandus Kiraly' vezérlése alatt, a' ki Oktober 27-kére *Münsterbe* szándékozott érkezni. A' Pruszsus csoportok a' Wésersmejjékre vonták vissza ezen tájan magokat. — Oberstlieutenant *Krusemark* Oktob 19-kén Pétersburgból Berlinbe vissza érkezvén, olyan hirt hozott mint hallik, hogy már most valósággal érkezett az Orosz seregekhez a' rendelés, hogy sietve folytassák útjokat a' tsatázó mező felé.

*Lemberg*ből ezt irták Oktober 23-kán: — „Az Orosz birodalomhoz tartozó Lengyel tartományból ide érkezett útasok azt erőssítik, hogy a' leg távolabb fekvő Regementek megmozdultak az Orosz birodalomban, és a' Pruszsiai Lengyel határszélek felé közelítenek, minthogy meghatározta ő Orosz Császári Felsége, hogy számos hadi sereggel segédelmére jöjjön Pruszsziának.

O l a s z O r s z á g.

A' Nápolyi tartományokban észéledve lévő támadók még folytatják az ujj Király részén lévők ellen a' leg kegyetlenebb háborút, az Anglusok segédelme által, a' kik a' Túlso Calabriai partnak három kemény fészkeket még most is bírják.

Massena, a' mint a' készületeiből látszik, leg előbb is a' magok *Amantei* fészkekből iparkodik kinyomni az Anglusokat: a' melynek minden nap várták Nápoly várossába a' hírét, hanem még eddig meg nem érkezett.

* * *

A' mostani Hadakozást illető alkudozásbéli előadásoknak hátra lévő részek:

A' Princz *Benevent* és Pruszsus rendkívül való Követ' *Knobelsdorf* között folyt hat Nyilatkozatások közzül az 1-sőt Sept. 11-kén írta a' nevezett Princz *Knobelsdorf*hoz. Ebben ezek a' fontosabb kifejezések: — „A' Berlini fegyveres sereg e. h. elején útnak indúlt, a' készülétek Pruszsziában kettözött szorgalmatossággal tétetnek, és mind ezekkel Fr. ország ellen van a' köz vélekedés szerént a' czélozás. Császár ö F. ge kényszerített látja magát arra, hogy bátorságos állapotba helyeztesse magát azon Státus ellen, a' mellyet maga a' természet határozott vala arra, hogy Fr. országnak barátja legyen. Ö Cs. F. ge tsakugyan mind ezekre nézve is meg nem változtatja a' Pr. Király eránt való jó indúlatját, olyan feltétel alatt, ha ezen készülétei a' Királynak nem az Orosz Udvarral való egygyezésnek következései találnak lenni, 's ha a' mesterkedők' sugallásaik továbbá a' Berlini Kabinétum által meg nem halgattatnak, &c. &c. „*Talleyrand Beneventi Princz.*

Második nyilatkozatás a' Knobelsdorf által Princz Beneventnek Sept. 12-kén adatott válasz, a' melynek innyiben áll a' summája: — „Az ö Királya, a' Frántzia ország és Pruszszia közönséges ellenségeiknek mesterkedések által indittatott ezen készüléteknek tétetésekre, a' kik a' két Státusok között fennálló belső barátságot irigyelvén az egyszerűsmind elterjesztett hamiss hírek által nyughatatlanságot gerjesztettek. A' Király ezen készülé-

tekre nézve senkivel semmi előre való szót nem tett, és ezeknek hírek előbb megérkezett Párisba, mint Bétsbe, Pétersburgba, és Londonba. A' Király barátságos nyilatkoztatást, tétetett vólt ezekről a' Berlinben lévő Fr. Követnek, a' kitől arra még semmi választ nem vett. Az alólirnak és Marquis Luchésininek a' Császárral folytatott beszédjeiről a' tudósítás még Berlinbe meg nem érkezhett. Igen kívánná tehát az alólirt, hogy addig még Berlinből egy Kurir megérkezhet, halaszsa el a' Fr. Országglószék ezen Nyilatkoztatásoknak közönségesse való tétetetését, &c. — „*Knobelsdorf*.”

A' harmadik nyilatkoztatásban ezeket írta Princz Benevent Knobelsdorfhoz: — „A' Császár örömmel értette a' Knobelsdorf Ur tegnapi irásából, hogy Pruszsia semmi némű ellenséges alkura nem lépett volna Fr. ország ellen, hogy a' készülétek csak értetlenségből tétetődtek volna, és hogy remélteni lehetne, hogy a' Berlini örző seregek azonnal vissza fognának oda hivattatni, mihelyest a' Király megértené azon dolgokat, a' miket Cs. ö F.ge Luchezini és Knobelsdorf uraknak egy magános audientzián mondani méltoztatott. Ehez képpest rendelést tett ö F.ge, hogy ezen tárgyat illető nyilatkoztatások még a' jövő hétfün ne terjesztődjenek, mint határoztatva vala, a' Szenátus eleibe, és hogy a' melly fegyveres seregek mostanában, a' Rénus felé útnak indittatak, azonnal vissza térjenek, milyejest a' Pruszsus Király' határozása olyannak fog találtatni, hogy a' Német országön fekvő Fr. seregek nem fenyegettetnek, &c. &c. Költ *Párisban* Sept. 13 kán. — *Talleyrand Beneventi Princz*.”

A' negyedik nyilatkoztatást is Princz Benevent

teszi Knobelsdorffhoz Sept. 13-kén: — „Ö Cs. F. g.
 meg nem foghatja (így szoll a' Fr. Minister) mi-
 ként felejtkezhetett úgy el Pruszsia a' maga ja-
 váról, hogy a' maga Fr. országgal való barátság-
 gos összeköttetéséről le mondjon. Az ő közöt-
 tők való hadakozás a' leg tudálatosabb politikai
 történet, a' melyre nézve mihelyest Pruszsia a'
 hadi készületeket félbe szakasztja és a' Német or-
 szágon fekvő Fr. seregeket nem fenyegeti, azonnal
 a' Császár is vissza fogja mind azokat a' rende-
 léseket venni, a' mellyeket megtétetni, néki a' böl-
 tsesség parantsólta, &c, &c. — „*Talleyrand Bene-
 venti Princz.*

Az ötödik nyilatkoztatást Knobelsdorf tette
 Princz Beneventhez; Sept. 20-kán. Még ebben is
 az előbbeni barátságos környüállások felől való
 biztatások fordulnak elő, még ekkor is olyan re-
 méniséggel lévén Knobelsdorf Ur, hogy a' Fr. or-
 szág és Pruszsia felett össze gyülekezett politi-
 ka fellegzetek talám még minden veszedelem nél-
 kül eloszlattathatnak, minekutánna az ő ura a' Király
 a' Császárnak *Marquis Luchésinivel* tartott beszéd-
 jéről és maga kimagyarázásáról, a' tudósítást ven-
 ni fogja.

Végezetre megérkezett a' Királytól Berlinből
 az erre való tudósítás is, azzal a' 20 lapokból álló
 levéllel egyetemben, a' mellyet Moguntziából kül-
 dött Princz Benevent a' Császár után Bambergbe,
 's a' mellyet (mint a' Frantziák első hadi tudósítá-
 sokban láttuk) a' Császár egészszen el sem olvas-
 ván, azt mondotta rolla: hogy szánja erette a'
 Pruszsus Királyt, a' ki kétttség kívül maga sem
 olvasta ezt a' *Rapsodiát* (más ortsárló irásokból

össze szedett irást). Ennek vétele után küldötte *Knobelsdorf* Ur Párisból Moguntziába Princz *Beneventhez* a' következő befejező Nyilatkoztatást: „

„A' melly Kurir Berlinből a' Császárhoz szóló levelet hozta, ugyan az hozta nekem is a' parancsolatot, hogy a' következő nyilatkoztatást tegyem: Ennek célja az, hogy a' két Udvarok között fennforgó bizontalankodás egészen elhárítódjék. A' Király hízelt magának, hogy az ő nyilvánosságos jelentéseit, a' Császár maga is helybe fogja hagyni. A' Király elég világosan kitette mingyár említett levelében gondolkodásának egész mivoltát, és panaszának minden pontjait, a' mellyek ő F. gét a' leg hűségesebb Szövetségesből egy maga' fennállhatása eránt nyughatatlankodó szomszéddá változtatták által. Ennek a' levélnek elolvasása eszébe juttathatja ő Cs. F. gének azt, hogy miye volt Pruszsia Frantzia országnak régtől fogva. Nem szolgálhatott volna é az elmúltakra való visszaemlékezés a' jövődönök zálogául? Mitsoda megvakúlt bíró hihetné el azt, hogy Pruszsia, a' mely 9 esztendeig egész a' részrehajlásig kedvezett Fr. országnak, a' mely ezt nem egyszer semmivé tehette volna, és a' mely ennek rendfelett való megerőssödését igen is jól esméri, velle már most önként összeveszni kívánjon. De bezzeg nem úgy van a' Pruszsia állapotja ezen tekintetben mint a' Fr. országé. Az ő múltakra való visszaemlékezése néki tsak nyughatatlanságára szolgálhat. *Hijába* volt ő *Neutralista*, *Barát*, sőt *Szövetséges*. Az ő körülette történő felforgatódások, egy valóságos hódoltató és katona Hatalmasságnak oriasi nevedése, fenyegetik ötet minden felől.

Pruszsia csak Frantzia seregeket és csak Vasallusokat szemlél maga körül, a' kik amazokkal minden felé egygyütt menni készek. Ez az állapot sekáig ekképpen nem tarthat. Minden nyilatkozatásai által azt jelenti ö Cs. F-ge, hogy a' környülállások nem fognak másra változni: sőt országa belső részeiről még több fegyvereseket indittatott útnak. Már a' Frantzia Irók olyan dolgokra mernek ki botsátkozni, a' mellyere ugyan a' Pr. Király megvetéssel tekinthet, de a' mellyek azonban annak az Országlószéknek, a' mely efféle motskolódásokat megenged, czélozásait avvagy tévelygését kinyilatkoztatják. A' veszély naponként névekedik. Meg kell haladék nélkül érteni egymást, mért külömben késő fog lenni. Fr. ország nem lesz gyengébb azzal, ha igasságos lesz: Prusziának ditsösségszomjuhozása pedig csak az ö függetlenségében és Szövettségesseinek bátorságokban áll. A' Király a' következő feltételeknek telyesítését várja a' Császártól: — 1) hogy a' Fr. seregek, a' mellyeket semmi fundamentomos ok Német országon nem tartóztat, leg kissebb kivétel nélkül mind takarodjanak túl a' Rénuson, minthogy csak ennek telyesítése szolgálhat a' Királynak a' jelen való állapotban a' bátorság' zálogául — 2) hogy az Eszaki Szövettség formálódása' eleibe, a' melybe mind azok a' Státusok belé foglaltnak, a' mellyek a' Rénusi Szövettség' első fundamentomos Konstitutiójában megneveztetve nintsenek, Fr. ország semmi akadályt ne tegyen — 3) hogy haladék nélkül alkudozások kezdődjenek-el, a' mellyek által minden még per alatt levő pontok eligazittódnak, 's a' mellyekre nézve Pruszsia részéről előre való fundamento-

múl tétetődjék-fel, hogy Wésel vára Fr. országtól el választatik, 's a' tudva lévő Apáturságokba (Éssenbe, Werdenbe) Pr. seregek szállanak-bé. — „Az alólirra van bízva, hogy ezekre olyan siető választ kérjen, hogy az, a' Király fő hadiszállására Oktober' 8-kán minden esetben megérkezessék, ne hogy külömben a' dolgoknak sebess és váratlan folyamatajok miatt egygyik vagy másik félnek seregei önnön bátorságokról gondoskodni kéntelenitessenek, &c. &c. Költ Párisban Oktob. 1-ső napján. — „*Knobelsdorf*.

Folytatása a' Monitörben hivatal szerént kiadott Frantzia hadi tudósításoknak: — „

(Jegyzés. — A' betűszedő ezen hadi tudósításoknak a' kezdetét, a' mely a' közelébb költ Bl. Kurir négy utolsó levéloldalain találtatik, sietségből igen össze zavarta. Ilyen rendel kell azon levéloldalokat olvasni. Az 592-ik oldal után az 594-ket kell olvasni kezdeni. Az 595-diknek 15-ik soráról ezen szó után, hibája, vissza kell szökni az 593-dik oldalra; ezt végig olvasván ismét az 595-oldalra és ezen a' 16-ik sorra kell ismét vissza térni.)

„A' Király' levele mellé vala a' *Knobelsdorf* Úr utolsó nevezetes nyilatkoztatása is tétetve, a' melynek olvasása után így szollott a' Császár Marschal Berthierhez: *Marschal! ezen hónap' 8-kára meg vagyunk hivattatva; még soha ki nem maradtott ilyen helyről egy Frantzia is: hanem, minthogy azt mondják, hogy tusakodásunknak egy szép Királyné is szemlélője akár lenni, legyünk udvarisok;*

siessünk el éjjeli meghálás nélkül Szakszonidba. Ami Császárunk nem ok nélkül szollott ekképpen, minthogy a' Pruszsiai Királyné, mint Amazon, Dragonyos Regementje' formaruhájába öltözködve a' tábornál van; napjában 20 levelet is ír, hogy a' katonaságot annál jobban feltüzelhesse. Utánna Lajos Princz, egy ifiú bátor és vitéz katona, a' hadkivánóknak pártjok által felingereltetvén, gondolja hogy nagy ditsőséget fog ezen háboruban találni. E' két nagy példát követvén az egész Udvar, harsog a' hadkiáltástól. Hanem mikor az, a' maga irtóztató ábrázatjában magát megmútatja: ekkór mindenek ki akarják kezeiket mosni belőle; senki nem fogja megesmérni akarni, hogy az Északi tsendes tartományokra vonta az irtóztató inségeket, azt mondván, hogy ők, kivánták ugyan a' hadakozást, de más időpontban; nemcsak hanem végezetre még a' Királyra fogják háritani a' hibát, a' ki pedig egy valóságos egyenes gondolkodású ember, de a' ki az ő mesterkedéseik által megtsalattatott. A' Frantzia seregnél ilyen intézetek tettek: — Az armádia három útakon nyomúl előfelé. A' jobb szárnya, a' mely a' Marschal Soult és Ney seregeikből és egy Bavarús tsoporthból áll, Nürnbergből és Ambergből indul ki, Baireuthban mind a' hárman össze tsatólják magokat, és 9 ikben Hofhoz érkeznek; a' Bergi Nagy Hertzeg, Princz Pontecorvo, és Marschal Davoust, seregeikkel és a' Császári testörző sereggel egyetemben a' melyek az armadia' derekát formálják, Bambergából Cronachon által 8 dikban Saalburghoz érkeznek, a' honnan Schleitzon által Gera felé folytatják útjokat; Lannes és Augereau Marschallok, kiknek

seregeikből az ármadia bal szárnya áll, Schweinfurton által Coburnak Graefenthálnak és Saalfeldnek veszik útjokat.

A' Monitörben kijött második hadi tudósítás *Aumából* Oktober 12-kén indúlt. Ebben leg nevezetesebb a' Prusszusus Princz *Lajos* elesése, a' mely így adatik elő ezen Frantzia tudósításban: — „

„Marschal *Lannes* Oktob. 8-kán Coburgba, 9-kén Graefenthalba megérkezvén, 10-ikben Saalfeldhez előnyomult, a' hol a' Princz *Hohenlohe* seregének előjáró csoportja a' *Lajos* Kir. Hertzeg vezérlése alatt állott, a' ki a' hadjavaslók között az egygyik fő személy volt. Az ágyuzás el kezdődvén, csak két óráig tartott. A' Prusszusus lovasság visszanyomattatott, annak gyalogsága hátat adván hátrálása közben semmi rendet nem tarthatott; egy része a' motsárba más része az erdők közzé kergettetett; 1000 embert és 30 ágyut el fogtunk; 6 százan elestek. Midőn Princz *Lajos* a' vezérlése alatt lévő sereget ezen zürzavarban lenni szemléltet volna, személyesen szembe szállott a' Frantzia 10-dik Huszár Regement Kvártélymesterével. Ez a' Huszár ilyen kiáltással rohant a' Princzre: *Add meg magad Oberster, különben mindgyárt meg halsz!* A' Princz ennek a' kardjával felelt: a' melly után ez olyan dőfést ejtett hasonlóképpen a' kardjával a' Princzen, hogy azonnal halva fordult-le a' lováról. Ha rossz polgárnak bizonyította is lenni magát ezen Princz, tsakugyan ditsösségesen és sajnálásra méltó módon múlt - ki a' világból. Úgy holt meg, mint minden katona kívánhatja. Két Adjutánsai ölettettek meg mellette. Levelek találtattak nálla, mellyek azt bizonyítják, hogy a' Prusszusi

ármadia azon volt, hogy mennél hamarább hozzá foghasson az ellenségeskedéshez, mivelhogy attól tartottak hadakozás' kívánói, kik között ezen Princz és a' Királyné voltak az elsők, hogy a' Királynak békességes indulatja őket az ő céljokban, ha nem sietnének véle, meg akadályoztathatná, &c. &c. —

Ugyan ezen hivatalos tudósítás szerént a' *Scheitzi* tsatában, a' hol 10 ezer emberekből álló Pruszsus sereg feküdt, 9-ikben este felé kellett Princz Pontecorvónak egy falut el foglalni. Itt láthatták, így fejezi ki magát az említett Párisi Monitörnek írója, miként szokták a' Frantzia gyalogok fogadni a' rajok rohanó lovasságot; itt 300 Pr. fogat-tatott-el, 400-zan estek-el Obersterjekkel egygyütt; ágyút is elvesztettek 2-töt. A' Frantziák mit sem vesztek; a' Pr. gyalogok puskáikat elhányván nyakrafőre futottak a' Frantzia bajonétok előtt — így van a' Frantzia hivatalos tudósításban előadva. —

A' 3-ik és 4-ik hadi tudósításokat *Gerából* tették Oktob. 13-kán a' Frantzia vezérek. Ezeket el-mellőzhetjük, azért hogy semmi nevezetes történet nem fordul benne elő. Az íródik le hosszasan, hogy a' Prusz. vezérek mely igen megzavartattak legyen a' Scheitzi és Saalfeldi történetek miatt a' magok plánumjoknak folytatásában, a' Frantziák ellenben minémű jó rendel és bizskodással közelgettek *Jéna* felé, a' hol végre October' 14-kén a' Pruszsus fegyver' régi ditsőségét (mint az írók magokat ki fejezik) a' Frantzia fegyver' ujj ditsősége el temette, a' melynek nevezetesebb körülállásai ekképpen adódnak elő a' hivatal szerént való 5-dik hadi tudósításban: —

„Jéna, October 15-dikén. A' tegnapi tsa-
 ta elmosta a' mi *Roszbachi* (itt verte-meg 1757-
 ben November 5 - dikén Friedrich a' Frantziákat
 Merseburg és Weisenfels között) gyalázatunkat.
 Hét napok alatt elválék egy egész táborozásnak
 kimenetele, a' melly által meghülepitődött a' Prusz-
 szus armadia' hadi tüze. Minthogy a' Pr. Király
 czélozása a' volt, hogy a' hadakozást 9-ikben el-
 kezdje, erre nézve armadiájának jobb szárnyát
 Frankfurtnak indította vala a' Ménus felé, míg az
 alatt annak derekával Würtzburg, bal szárnyával
 pedig Bamberg felé előnyomúlani szándékozott.
 Már mind ezek útban valának czéljok felé: hanem
 a' Fr. sereg azonközben, kevés napok alatt, a' hol
 nem gyanithatott volna, siető lépésekkel Saalburg-
 nál, Scchleitznál, Lobensteinnál, Geránál, és Naum-
 burgnál megjelenvén, ekkór vette eszébe a' Pr. ar-
 madia, hogy a' Frantziák az ő bal szárnyára ke-
 rültek. Ehez képpest azzal töltötték a' Prusszus
 vezérek Oktob. 9, 10, 11, és 12-két, hogy külömb-
 külömb osztályaikat, a' mellyeket előre kitsinált
 plánumjok szerént útnak indítottak vala, ismét egy
 seregbe gyűjthessék, a' mint is hogy Oktob. 13 kán
 egy valami 150,000 emberekből álló Prusszus ar-
 madia Kapelsdorf és Auerstadt között hadi rendet
 formált vala, A' Császár 13-dikban 2 órakor érke-
 zett Jénába, a' hol egy halomról, mellyet egy elől
 járó tsoportunk el foglalt volt, szemlélte az ellen-
 ség' mozdulásait, a' mellyekből ki hozta, hogy más
 nap reánk akar ütni, és a' *Saal* vizére menő nyi-
 lásokat el akarja foglalni; el foglalt vala pedig még
 egy olly módon fekvő helyet is egy Prusszus tso-
 port, a' honnan a' Jénából Weimar felé menő útat

jól védelmezkelte, olyan gondolattal lévén kétség kívül, hogy a' Fr. armadia nem mérészelne kiállani a' térségre addig, míg ezt a' jó fekvésű helyet el nem foglalná. Egész éjjel dolgoztak embereink, míg egy kösziklán utat tsinálhattak, hogy azon ágyukat vihessenek fel a' tetőre, A' Fr. nehéz lovasság még el nem érkezett vala, és meg sem érkezhett délig, 's a' Cs. testörző seregbéli lovasság is még jó órányira volt minden siettsége mellett is hátra. Hanem a' hadakozásban szokták magokat oly bizonyos szempillantatok előadni, a' mellyekben semmi egyéb jó tekintetből nem lehet el halasztani azt az idő pontot, a' mellyben az ellenséget a' rájáradással meg lehet lelőzni. A' Császár ezen éjjel az Augereau egész seregét fel vitte arra az oldalra, a' mellyről az ellenség mozgulásait szemlélte vala. Ennek előre való elfoglalását nagy kárával mulatta el az ellenség, minthogy innét minden mozgulásait jól lehetett látni. Ugyan ezen oldal tetejére mentek fel a' Cs. testörző tsoporatok, és ott négy szegletű formákban állapodtak meg. Ezeknek közepette töljölte-el a' Császár az éjjelt vigyázással.

(A' többi következik.)

J e l e n t é s.

A' Bertuch Természethistóriai Képeskönyvének Bétsi kiadásából, melly Deák, Magyar, Német és Frantzia nyelven van 's eléggé esmértes, a' 11-ik Tsomó elkészült. Minden hónapban új Tsomó jelenik meg ezentúl is. Egy egy Tsomónak az ár 2 for. 30 xp.